

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Letnik LXXXI. Ljubljana, 21. septembra 1944.

Štev. 9.

Ersteht monatlich — Jahr 1944 — Abonnement: Jährlich 35 Lire
Izhaja mesečno — Leto 1944 — Naročnina: 35 Lir letno

33.

Molitvena akcija v oktobru in novembru.

Po znamenjih časa sodeč stoji Evropa in z njo naš narod pred silno važnimi odločitvami, ki bodo vodile našo usodo za dolgo dobo. Ali so te odločitve že pred durmi, ali se šele počasi bližajo, da jih bo treba še nekaj časa čakati, to ve samo vsevedni Bog. V njegove očetovske roke položimo po Mariji svojo sedanjo in bodočo usodo. Naša verska, narodna in obče človeška dolžnost v tem času je, da s pomnoženo in vztrajno molitvijo, ki jo mora prevevati neomahljivo zaupanje, pomagamo sprostiti od Boga njegovo posebno varstvo, v ljudeh pa tako dušno razpoloženje, da bodo hoteli in znali božje darove prav sprejeti in z njimi urediti bodoče razmere v vsakem pogledu po božji volji, zakaj samo to more prinesiti ljudem pravičen mir in človeka dostojno življenje vsem, ki hočejo z delom v redu in disciplini sebe in svoje preživljati.

To svojo molitveno dolžnost hočemo skupno opraviti zlasti v mesecu oktobru in novembru.

1. V mesecu oktobru: a) rožnovensko pobožnost — tako skupno v cerkvi ali po družinah kakor zasebno — darujmo po rokah Kraljice presv. rožnega venca v tiste namene, ki jih je naša Gospa v Fatimi sama določila: za spreobrnjenje grešnikov, v zadoščenje za vse grehe in žalitve božje, za skorajšnji mir; za naše domače razmere pa še za edinost, za zmago nad sovraštvom in za duše vseh naših umrlih, ki so v vicah.

b) Pred misijonsko nedeljo naj se opravlja od 13. do 21. oktobra Baragova devetdnevica za beatifikacijo Friderika Baraga in za misijone. Velikodušnost v molitvi in delu za misijone nagne božje Srce k prav taki in še večji velikodušnosti do nas, da dobimo potrebne milosti za korenito in trajno duhovno prerojenje. Friderik Baraga pa, ki je sin našega naroda, nam bo pomagal srečno premagati sedanje ovire in nas pripeljal v mirnejšo dobo, tudi čudežno, če bo to Bogu všeč, saj moramo prav v ta namen moliti, da bi Bog Friderika Baraga s čudeži proslavil, ker to je nujen pogoj, da bo mogel biti od Cerkve prištet zveličanim.

2. V mesecu novembru bomo posebno goreče molili za duše v vicah. Duše, ki so na zemlji še doživljale strahote vojske, ki so med nami šle skozi stiske in muke sovraštva in preganjanja, so v vicah združene v skupnem trpljenju in v skupni ljubezni božji. Te duše, ki poznajo nevarnosti našega življenja in razumejo, od kod prihaja vse hudo

na svetu, bodo gotovo rade in z vso močjo prosile za nas in za naše zveličanje že iz hvaležnosti, če jim mi z molitvijo in dobrimi deli pomagamo. Zato bomo v novembru molili vsak dan rožni venec za duše v vicah, posebno za duše naših sorojakov. V vseh cerkvah, kjer le mogoče, naj se moli javno ob uri, ki je za vernike najbolj primerna.

V osmini spomina vernih duš, t. j. od 2. do 9. novembra pa bomo skupno molili v cerkvi za duše v vicah sveti križev pot. Za ta namen se bodo v posebni knjižici izdale molitve sv. križevega pota, ki jih je sestavil služabnik božji Friderik Baraga, da bodo vsi verniki, ki bodo prihajali k pobožnosti križevega pota, mogli zbrano slediti premišljevanjem posameznih postaj.

Vse odpustke darujemo za duše v vicah. Za križev pot dobimo popolni odpustek; kdor pa isti dan prejme sv. obhajilo, more dobiti še drug popolni odpustek; kdor pa ne more ostati do konca križevega pota, dobi za vsako postajo nepopolni odpustek 10 let. — Za rožni venec dobi popolni odpustek, kdor ga moli pred Najsvetejšim v tabernaklju in je isti dan prejel sv. obhajilo, sicer pa le nepopolni odpustek 5 let; če v družini skupno molijo rožni venec, dobi vsak 10 let odpustka. Ti odpustki se dobe, čeprav se ne zmoli vseh pet desetk rožnega venca nepretrgano, lahko se razdeli, le da se isti dan odmolijo vse petere desetke. Kdor je vpisan v bratovščino sv. rožnega venca, dobi še odpustke te bratovščine. Glejte, kako zelo moremo pomagati dušam v vicah s temi bogatimi odpustki.

Z vso ljubeznijo vabim vse vernike, da pri teh molitvenih akcijah pobožno in številno sodelujejo, da sprosimo sebi božje usmiljenje in varstvo, grešnikom spreobrnjenje, svojemu narodu in vsemu svetu pa toliko zaželeni mir. »Glejte, roka Gospodova ni okrajšana, da bi ne mogel pomagati, tudi njegovo uho ni gluho, da bi ne slišal« (Iz 59, 1). Gospod Jezus še ni preklical svoje besede: »Vse, kar koli boste v molitvi prosili z zaupanjem, boste prejeli« (Mt 21, 22).

V Ljubljani, dne 18. septembra 1944.

† Gregorij,
škof.

34.

Misijonska nedelja.

Misijonska nedelja je letos 22. oktobra. Njen glavni namen je, da se verniki znova navdušijo za misijone, bolje spoznajo veliko misijonsko delo katoliške Cerkve, za misijone več molijo in darujejo. Posebno pa je namen misijonske nedelje, da se verniki vpišejo v DŠV in za to družbo po svojih možnostih darujejo. Zato so vse zbirke te nedelje za DŠV.

Misijonska nedelja naj se praznuje po določilih čl. 457, 12 Zak. lj. šk.

Kot priprava na misijonsko nedeljo se bo vršila pred njo Baragova devetdnevna, za katero bodo župnijski uradi dobili vse potrebno gradivo iz Misijonske pisarne. Dušni pastirji naj po navodilih posebnega pripravljalnega odbora to izredno lepo priliko za dviganje misijonske zavesti med verniki velikodušno in vestno izrabijo, k čemer jih še posebej mora nagibati včlanjenje v Duhovniški misijonski zvezi.

Molimo in se žrtvuemo za razširjenje svete Cerkve po geslu: Vsi verniki za vse nevernike!

Škofijski misijonski svet.

35.

Mašno vino.

Vse rektorje cerkva in vse duhovnike opozarjam, naj do skrajnosti varčujejo z mašnim vinom, ker je zelo dvomljivo, bomo li v doglednem času sploh mogli dobiti zajamčeno pristno vino. Na razpolago bo samo vino, ki se je v pokrajini pridelalo, če ga bo mogoče dobiti pri sedanjih prometnih razmerah. Kolikor imajo gospodje še garantirano pristnega vina, naj ga za nič drugega ne rabijo kakor za sveto daritev. Če ga pa imajo kaj več preko svojih potreb, bodo morali priskočiti na pomoč tistim sobratom, ki vina ne bodo imeli in ga ne bodo mogli dobiti.

Za primer resnične stiske — in samo za ta slučaj — dovoljujem, da se ablutio calicis opravi samo z vodo.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1944.

† Gregorij,
škof.

36.

Vpis v mrliško knjigo in pokop mrličev.

Gospod šef pokrajinske uprave v Ljubljani je z odlokom z dne 28. junija 1944 št. II. 1513/1 izdal v zgornji zadevi sledečo odredbo:

»Izredne razmere in javni interesi terjajo začasno ureditev vprašanj vpisa v boju padlih in na bojišču mrtvih najdenih upornikov v mrliško knjigo ter pravilnega pokopa (prenosa) nezagrebenih ali nepredpisno pokopanih trupel. Zato na osnovi čl. 66 in 67 zakona o notranji upravi

o d r e j a m :

I.

Trupla v boju padlih in mrtvih najdenih upornikov ogledata takoj na licu mesta komisijsko domobranski sodni organ in domobranski zdravnik, če teh ni pri roki, pa dva druga, od dotičnega poveljnika določena častnika. Ta dva sestavita o pregledu zapisnik, ki mora vsebovati:

1. Kraj, čas in predmet poslovanja.
2. Označbo imena in svojstva organa, ki vodi poslovanje, kakor tudi vseh sodelujočih organov in oseb.
3. Svojeročni podpis vodje poslovanja in vseh sodelujočih.
4. Navedbo kraja najdbe mrliča ter opis mrliča z navedbo spola, telesne višine, približne starosti, telesne konstitucije, barve las, oči in polti, oblike glave sploh ter posebej oblike obraza, čela, nosu, ust in ustnic ter brade in stanje zob. Zlasti je važen opis posebnih znakov na telesu.
5. Popis in opis vseh pri mrtvem najdenih osebnih predmetov (ura, glavnik, prstan, listnica itd.), ki se morajo zapisniku tudi priložiti.
6. Popis najdenih dokumentov z navedbo oblastev, ki so jih izdala (datum, števil.). Tudi dokumente je treba priložiti zapisniku. Če pri osebi ni najti niti dokumentov, niti osebnih predmetov, se to v zapisniku izrecno zabeleži.
7. Opis obleke in obuvala.

8. Po možnosti naj se mrlič takoj na licu mesta fotografira in se fotografija priloži zapisniku. Posebno važna je fotografija onih, pri katerih ni bilo najti nikakršnih dokumentov.

9. Če člana komisije sama, ne glede na mrtvečeve dokumente ugotovita identiteto, ali če to ugotovi kdo od četnega moštva, se tako ugotovljena identiteta izrecno zabeleži v zapisniku.

10. Domobranski zdravnik potrdi v zapisniku smrt; navede vzrok smrti (ustreljen, ubit s hladnim orožjem, topim predmetom itd.) in ugotovi približen čas nastopa smrti tako, da more ta zapisnik služiti istočasno kot mrliški ogledni list.

Zapisnik se z vsemi prilogami pošlje najbližji občini po možnosti v 2 izvodih.

Če je identiteta mrliča ugotovljena, pošlje občina 1 izvod ali overjen prepis zapisnika najbližjemu župnemu uradu, ki vpiše primer smrti v mrliško knjigo, v opombi pa pripiše, na kakšni osnovi je bila identiteta vpisanega ugotovljena.

V primeru, ko se pri mrtvecu najde kakršna koli legitimacija o identiteti, jo mora občina poslati uradu, ki jo je izdal, s prošnjo za sporočilo, ali je pristna. Če se ugotovi, da je bila ponarejena ali zlorabljena, se mora to dejstvo sporočiti župnemu uradu, ki je izvršil vpis v mrliško knjigo, da to dodatno zabeleži pri vpisu.

Če identiteta mrtvega ni ugotovljena, mora občina ravno tako dostaviti 1 izvod ali overjen prepis zapisnika najbližjemu župnemu uradu, da vpiše v mrliško knjigo samo dejstvo pokopa trupla neznanе osebe (padle ali mrtve najdene) s pripiskom vzroka smrti in približne starosti, kakor jo je ugotovila komisija.

Župni uradi morajo vse vpise takoj sporočiti škofijskemu ordinarijatu v Ljubljani.

Za primer, da domobranski organi iz utemeljenih razlogov ne morejo izvesti gornjega poslovanja, javi pristojni domobranski poveljnik občini področja, kjer so se vršile operacije odnosno temu področju najbližji občini, da se nahajajo na tem področju trupla upornikov. V takih primerih mora občina takoj po prijeti prijavi izvesti s svojimi upravnimi in sanitetnimi organi ves zgoraj navedeni postopek, po možnosti s sodelovanjem dveh domobrancev, določenih od dotičnega poveljstva.

II.

Druge mrliče, ki niso pokopani, ali ki so nepredpisno pokopani, mora najbližja občina, potem ko je o tem poročala nadrejenemu oblastvu, pokopati na najbližjem pokopališču odnosno mora nepredpisno pokopane mrliče odkopati in prenesti na najbližje pokopališče. Pri tem postopku je po možnosti upoštevati predpise pravilnika o pokopavanju, izkopavanju in prenašanju mrličev z dne 4. novembra 1930, Sl. list št. 50/7 iz 1931, ter naredbe in navodil o mrliškopreglednem redu z dne 4. maja 1934, Sl. list št. 344 in 345/43 iz 1934 (t. j. da se podvzamejo vsi potrebni in možni ukrepi zaradi preprečenja kakšnega okuženja ob priliki ekshumacije, prenosa in pokopa mrliča ter da se mrlič, kolikor to stanje in razmere dopuščajo, čim podrobneje pregleda in identificira tako, da bi bilo mrliškem pregledniku možno izdati mrliškopregledni list). Vendar pa bodi postopek čim hitrejši in cenejši, ker gre pri tem v prvi vrsti za to, da se mrlič čim prej iz javnih zdravstvenih ozirov predpisno pokoplje.

Pri tem poslovanju naj sodeluje poleg občinskega organa zdravnik ali mrliški preglednik, da se po možnosti ugotovi vzrok smrti in približen

datum nastopa smrti. V vsakem primeru naj se skuša ugotoviti identiteta mrliča.

O vsem postopku se mora sestaviti zapisnik ob smiselni uporabi točk 1 do 10 pod I., s tem, da se ugotovi tudi, v kakšnem stanju se je truplo našlo.

O izvedenem postopku mora občina s prepisom zapisnika obvestiti pristojno nadrejeno oblastvo.

V primeru, da bi bilo delo pri ekshumaciji, prenašanju in pokopavanju ogroženo, naj občina zaprosi najbližjo domobransko poveljstvo za primerno zaščito.

Ako pa bi občinskim organom delo sploh ne bilo mogoče, potem bodo ves postopek izvedli domobranski sodni organ, domobranski zdravnik in primerno število moštva. Tudi v tem primeru se bo sestavil zapisnik, ki bo poslan občini, ki je prejela prijavo o najdbi mrliča.

Vsi stroški zadenejo občino, in sicer pri mrličih, ki niso identificirani, dokončno, pri ostalih pa s pravico do povračila s strani svojcev odnosno domovinske občine.

Sicer pa naj določila omenjenega pravilnika o pokopavanju, izkopavanju in prenašanju mrličev, ki se s to začasno odredbo ne izpreminja, izvajajo pristojna oblastva obče uprave prve stopnje zlasti, kjer to zahtevajo zdravstveni oziri in dopuščajo prilike, uradoma, sicer pa na prošnjo svojcev, ako zdravstveni oziri in prilike dopuščajo.

Glede obveščanja župnih uradov in glede vpisovanja v mrliške knjige veljajo ista navodila kot za primere pod I. te okrožnice.

Vsi mrliči po tej okrožnici (I. in II.) naj se, če je le možno, pokopljejo na pokopališču in sicer praviloma v krsti ali zaboju. Le izjemoma, če ni na razpolago primernih desk, se sme pokop izvršiti tudi brez krste.

Upravitelji pokopališč se naprošajo, da vse mrliče po tej okrožnici pokopljejo na posvečenem delu pokopališča razen v primerih, ko neizpodbitni dokazi narekujejo nasprotno. Po možnosti naj se na vsak grob postavi preprost križ z označbo znanih glavnih podatkov pokopanega.◀

*

Glede vpisa v mrliško matico in pogreba umrlih domobrancev se dostavlja sledeče:

1. Umrlega domobranca vpiše v mrliško matico z zaporedno številko župnik tistega kraja, kjer je domobranec umrl. Če župnik nima potrebnih podatkov za vpis, naj se zanje obrne na Organizacijski štab slovenskih domobrancev, odsek za verske zadeve v Ljubljani.

Če umrlega domobranca prineso od drugod v župnijo, da bi ga tu pokopali, vpiše župnik mrliča v grobno (mrliško) knjigo, toda brez zaporedne številke, v opombi pa dostavi, iz katere župnije so mrliča prinesli.

Župnik, ki je mrliča vpisal v mrliško knjigo z zaporedno številko, daje tudi uradne izpiske, n. pr. mrliške liste, kakor tudi anagrafska poročila občini in glavarstvu.

Vojni kurati pišejo matice za svoje posebne namene, ne morejo pa izdajati uradnih izpiskov in tudi ne dajejo poročil anagrafskemu uradu.

2. Če pogreb za umrlega domobranca naroči vojaška oblast na svoje stroške, opravi pogrebne obrede vojni kurat. Župniku ne pripada v tem primeru nobena taksa.

Če pa pogreb naroče domači ali sorodniki ali kdo drug, ne pa vojaška oblast, izvrši pogrebne obrede župnik tistega kraja, kjer je pogreb.

3. Za domobrance, ki umrjejo v kaki vojaški bolnišnici, se pošljejo podatki za vpis v mrliško knjigo župnijskemu uradu župnije tistega kraja, kjer je bolnišnica.

4. Vsakega umrlega domobranca je treba uradno vpisati v župnijsko mrliško knjigo tistega kraja, kjer je umrl.

V Ljubljani, dne 13. julija 1944.

Ign. Nadrah,
gen. vikar.

37.

Krščanski nauk za tretji razred ljudskih šol.

Za to šolsko leto je izšel nov veroučni učbenik, ki ga je spisal katehet Janez Pivek. Prav za tretje šolsko leto smo že ves čas pogrešali primerne veroučne knjige. To vrzel bo sedaj izpopolnil novi veroučni učbenik. Prof. dr. Jos. Demšar, ki je pisatelju pomagal pri sestavi knjige, je poslal na škofijski ordinariat sledečo oceno nove veroučne knjige: »Po tej knjigi bo katehet veliko lažje našel primeren učni način za osnovno šolo kot ob katekizmu. Manj nevarnosti bo, da bi bil pouk preveč pojmoven in premalo nazoren, brez zadostne zveze z življenjem. Koncentracijo veroučnih strok, ki jo za tretji razred predpisuje učni načrt, bo katehet ob tej učni knjigi lažje izvedel, kot jo je do zdaj. V knjigi je vsa predpisana učna snov iz zgodb, katekizma in liturgike. Primerno je, da je knjigi pridejan kratek katekizem. Varoval bo kateheta, da ne bo prezrl kakega važnega verskega in npravnega nauka in mu bo pomagal, da bo učni snovi lahko dal logični red, kolikor je tudi za nižje razrede potreben.«

Gg. veroučitelji se vabijo, da z učenci novi učbenik praktično v šoli preskusijo in pripombe glede zboljšanja učbenika pošljejo škofijskemu ordinariatu.

Knjiga se dobi v pisarni škof. ordanariata. Cena mu je 20 lir.

38.

Slovstvo.

Albert Goossens D. J.: *Življenjske smernice*. III. Za vzgojo volje: V Ljubljani 1944. Izdala Marij. kongregacija duhovnikov in bogoslovcev v Ljubljani. — Toplo priporočamo.

Anton Logar: *Boji in zmage*. Prirejeno doraščajočim po Hoornaertu, 1944. Mladinska založba v Ljubljani. — Knjiga v prikupljivi obliki nakazuje nadnaravna in naravna sredstva za ohranjanje čistosti pri mladini. — Toplo priporočamo.

Anton Koritnik: **Za dušo.** Po družinskih zapiskih izdal Ernest Drouven, 1944. Mladinska založba v Ljubljani. — Dobra vzgojna knjiga, ki bo dala mlademu človeku mnogo pobude za neomadeževano krepostno življenje in za pogum vstajenja po padcu. — Toplo priporočamo.

Knjižice salezijanske družbe: št. 253: **Ali — ali**; št. 254: **Hudičeva shodnica.** Priporočamo. — V osmi izdaji je izšla knjižica **Za mir med narodi in blagoslov domovini.** Obsega dve molitveni uri, ki sta zlasti v teh časih primerni za skupne molitve pred Najsvetejšim. Cena 3 lire. Uprava Knjižic ima vedno v zalogi stanovsko knjižico za žene in neveste **V novo življenje.** Cena 1.50 lir, pri večjem naročilu 1 lira. Priporočamo.

39.

Škofijska kronika.

Prenos kaplanije iz Drage v Dol. Logatec. Z odlokom šefa pokrajinske uprave, pravosodni oddelek, v Ljubljani z dne 4. jul. 1944, št. IX. 341/44, se je v župniji Dolenji Logatec sistemiziralo kaplansko mesto ob istočasni ukinitvi kaplanskega mesta v župniji Draga.

Škof. duhovsko semenišče. Na lastno prošnjo je bil razrešen službe rektorja prelat Ignacij Nadrah, stolni prošt v Ljubljani; na njegovo mesto pa je bil imenovan Anton Vovk, stolni kanonik v Ljubljani. Sprememba se je izvršila dne 1. septembra 1944.

Cerkveno odlikovanje. Za škof. duhovnega svetnika je bil imenovan Matej Zbontar, župnik na Koroški Beli, sedaj bivajoč v Ribnici na Dolenjskem.

Teološka fakulteta. Promoviran je bil dne 14. septembra 1944 za doktorja teologije mons. Jožef Jagodic, škof. kancler v Ljubljani.

Imenovani so bili: Ivan Tomažič, prefekt v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani, za kateheta-hospitanta na drž. gluhonemnici v Ljubljani, Boris Femc, kaplan v Cerknici, za prefekta Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani, in duhovnik Ferdinand Babnik za upravitelja župnije Preloka pri Črnomlju.

Premeščena sta bila kot kaplana: dr. Anton Trdan iz Adlešičev k Sv. Jakobu v Ljubljani in Anton Grčman iz Rovt v Dol. Logatec.

Nameščeni so bili: Novomašnik Jožef Mavsar kot beneficiat v Žužemberku, duhovnik Alojzij Dobrovlje kot kaplan v Cerknici in p. dr. Stanko Bevk, O. Teut., kot kaplan na Vinici; dalje kot kaplani: novomašniki: Gregorij Andoljšek v Trebnjem, Janez Habjan v Hinjah, Franc Jakob na Blokah, Jožef Jurak v Šmihelu pri Novem mestu, Anton Klobovs v Mozlju, Janez Kotar v Kostanjevici, Janez Merhar v Adlešičih, Janez Mrvar v Rovtah in Viktor Pristov na Igu.

Ordinacije. Prejela sta dne 23. julija 1944: subdiakon fr. Emanuel Karabegović in diakonat fr. Hugon Rožnik, oba O. Cart.

Umrli so: Rudolf Mecilošek, župnik v Kraljevu v Srbiji, dne 11. avgusta 1944 v starosti 41 let, Jernej Klincec, župn. uprav. v pok., v Ljubljani dne 21. septembra 1944 v starosti 78 let, in Leopold Potočnik, bogoslovec III. letnika, v Borovnici dne 26. avgusta 1944 v starosti 23 let. — Naj v miru počivajo!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 21. septembra 1944.

† Gregorij,
škof.

Dr. Jože Jagodic,
škof. kancler.

Vsebina: 33. Molitvena akcija v oktobru in novembru. — 34. Misijonska nedelja. — 35. Mašno vino. — 36. Vpis v mrliško knjigo in pokop mrličev. — 37. Krščanski nauk za tretji razred ljudskih šol. — 38. Slovstvo. — 39. Škofijska kronika.

Herausgeber — Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Verantwortlicher Redakteur — Odgovorni urednik: Dr. Jože Jagodic. — Gedruckt bei Ljudska tiskarna in Ljubljana — Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).